

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Kolek (štampelj) znesse vselej 30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Velja do konca tekočega leta po pošti in v Ljubljani na dom 2 gl. — kr. na mesec — 80 " posamezne številke po — 7 " Vredništvo je na stolnem argu hiš. št. 284.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijski Blaznikovi tiskarnici na Bregu.

Izhaja

po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Pismo grofa Chamborda.

Že v zadnjem listu smo omenili kratko nekega pisma, ki ga je grof Chambord pisal iz Salcburga 27. oktobra Chesnelongu, kateri ga je bil nekdanj tam obiskal. Ker se nau to pismo zlasti v sedanjem položaju in času silno važno zdi, podamo ga svojim bralcem v prevodu. Pismo se glasi:

„Gospod moj! O Vašem pohodu v Salcburgu ohranil sem si tako prijeten spominj, blagi značaj Vaš mi je vdihnil tako visoko spoštovanje, da ne pomisljujem lojalno se obrniti do Vas, prav tako, kakor ste Vi prišli lojalno k meni. Vi ste me več ur zabavali z osodo naše drage, ljubljene domovine. Vem, da ste, vrnivši se, v sredi svojih kolegov govorili besede, ki mi nakladajo večno dolžnost. Hvala Vam za to, da ste mojo duševno tužnost tako dobro razumeli, in ničesar zamolčali o neomajljivi trdnosti mojih sklepov. Jaz tudi nisem bil celó nič razdražen, ko je občno mnenje, zapeljano po tistem zasuku, kterega jaz obžalujem, trdilo, da sem slednjič jaz voljin biti postavni kralj revolucije. Bilo mi je porok spričevanje možaka, ki ima srce. Sklenil sem bil tako dolgo molčati, dokler bi me ne silili, da se obrnem do Vaše lojalnosti. Ker se pa vkljub Vašemu prizadevanju razprtije širijo in si prizadevajo, zatemniti mojo kakor nebo jasno politiko, sem dolžan deželi, po kateri utegnem biti krivo sojen, ki pa pripozna mojo odkritosrčnost, ker vé, da je nisem nikdar slepil, popolno resnico povedati.“

„Danes se zahteva žrtev od moje časti! Kaj mi je družega odgovoriti, kakor da od svojih prejšnjih razlogov nič ne odjenjam in

ne odvzamem. Tirjatve današnjega dne dajo mi mero za tirjatve jutrnega dneva, jaz pa ne morem privoliti, da bi pričel zboljševalno in močno vlado s činom slabosti. Je šega, da se postavlja trdnosti Henrika V. spretnost Henrika IV. nasproti. Silna ljubezen, ki jo imam za svoje podložne — je rekel zadnji večkrat — stori, da mi je vsaka stvar pošena. Jaz trdim, da mu v ti zadevi nič ne zaostajam; pač pa bi rad vedel, kako kazni bi si bil naklonil tisti, kateri bi bil dovolj drzen, da bi mu bil prigovarjal k zatajitvi Arške in Ivrske zastave.“

„Vi, gospod moj, ste iz province, ki je videla njegovo rojstvo; Vi boste, enako meni, te misli, da bi bil tacega govornika hitro razorožil, s svojo Bearnsko naglostjo mu rekoč: Prijatelj, vzemite mojo belo zastavo, vodila Vas bo vedno do poti časti in zmage.“

„Dolžé me, da ne častim dosti hrabrosti naših vojakov, in to v istem hipu, ko si prizadevam jim zaupati najdražje, kar imam. Pozabijo toraj da je čast splošna dedšina Bourbonške hiše in armade francoske in da porazumljenje na tem polji ne more spodleteti. Ne, jaz ne cenim prenizko nobene slavnihih dob svoje domovine in Bog sam videl je moje solze hvalečnosti v mirni, tih samoti mojega prognanstva vselej teči, kedar so se otroci Francije dobre ali slabe dni njega vredne kazali. Nam pa je skupno dovršiti veliko delo, jaz sem pripravljen, popolnoma pripravljen ga prevzeti, če se bo želelo. Jutri, še nocoj, še ta trenutek!“

„Zato pa hočem biti popolnoma to, kar sem. Danes oslabljen, bil bi jutri brez moči. Tu ne gre za nič manjšega, kakor globoko pretreseno družbo človeško postaviti nazaj na

njene naravne podlage, vlado postave z resnobnostjo vtrditi, notranje blagostanje zopet oživiti, zunej dežele skleniti trdne zveze in sploh se ne bati rabe moči v službi reda in pravice.“

„Govovi se o pogojih. Mi je mladi cesarjevič, čegar objem sem čutil s toliko slastjo in ki je iz golega domoljubja k meni prišel proste volje ter mi prinesel v imenu vsih svojih zagotovila miru in sprave, — mi jih je ta stavil? Zahtevajo se garancije! So se li od Bayarda nove dōbe zahtevale, ko se je njegovi skromnosti naložila slavna misija, svojo deželo po eni tistih besedi poštenjaka in vojaka pomiriti, po kateri se dobri vmiré, a hudobni otrsejo. Jaz nisem enako njemu — to je res! — meča Francije sukal na dvajsetih bojiščih, toda obvaroval sem tri in štirideset let svetó naše šege in prostosti (pravice) neoskrunjene, neskrajšane. Toraj imam pravico nadjati se enakega zaupanja; jaz se morem enako poroštvo zdeti. Osebnost moja ni nič, moj princip je vse. Francija bo videla konec svojih skušenj, ko bo hotela spoznati, da sem jaz potrební, edino sposobni pilót, da pripeljem ladijo v luko, ker imam avtoritetno misijo.“

„Zavoljo tega, gospod moj, lahko dosti storite, da se razženo razprtije in ustavi omamljenost ob uri boja. Tolažljive besede pri odhodu iz Solnograda so mi neprenehoma v mislih. Francija ne more poginiti, kajti Kristus še ljubi svoje Franke in ako je Bog sklenil oteti kak narod, čuje nad tem, da se žeslo pravice položi le v tiste roke, ki so dosti močne ga sukati.“

Podlistek.

Kosček novega časa.

V N. imajo župana, ki je študiral. Pravijo, da notri do tiste šole, v kateri se učé točo delati; je toraj jako „kunšten“ mož. Je pa tudi liberalec, in da bi kdo ne mislil, da ni liberalec, zato samo ob največih praznikih gospod župan gredo v cerkev in ob petkih iz njih kuhinje velikokrat diši pečenka. Tudi dolge brke imajo pod nosom obešene in kaj radi „tajč“ govoré. Nekteri sošeščani res komaj čakajo, da bi gospod pustili županstvo. O vi nehvaležneži! Ali ne vidite, kako po dnevi in po noči župan po očetovo za vas skrbé? Ali ste že pozabili, kako so vam une dni, ob času volitve, izvrstnega poslanca hoteli preskrbeti?

V nedeljo po opravi namreč skobaca na njih povelje švedrasti soseskin služabnik na pokopališčino ograjo, široko stopi, kakor nekdanj

velikan na Rodu, peté v ruščino potisne, da bi ne padel, z desnim rokavom usta obriše, zazija in spregovori: „Gospod purgermajster vam puste venklicat, da naj dons ob 4. k njim pridejo tist možé, ki bodo v četrtek šle volt tistga gesontarja na Dunaj. Pravjo gospod, da naj pridejo vsi možé iz cele fare, se bodo mal pomenil, kaj bodo volil.“ —

Res se zbere popoldne deset mož pri županu, med njimi tudi oče Tomaž iz mlina, ki so tudi nekaj študirali, če tudi ne do črne šole, kakor župan; pa Piškov Janez, ki sicer ni v Ljubljani gulil šolskih klopi, pa se je vendar toliko naučil, da že veliko let Novice in Danico naročuje in bere.

Župan, videti zbrane možé, se veselo smehljaje potegnejo za črne brke na desni in potem na levi, pa odpró študirana usta in reko: „Glejte no, saj smo vsi skupaj“.

Eden se oglasi: „Samo gospoda fajmoštra ni“.

Študirani liberalec župan na to: „Ravno prov, de ga ni. Saj ste bli prismode, de ste

ga zvolil za volivca; kaj bi duhoven imel povsod svoj nos! Znabit vam je že tud fajmošter kej pravil, deb tistga Slovenca volil. Le nika duhovnov ne pošlušajte! Če tisto šemo volte, bodo prec davki še več. Škoda, de niste še vi študiral, pol bi duhovnov gotov ne poslušal. Sej brez njih tud opravmo. Če se kdo ženi, pa če fajmošter kej velik sitnost dela, kar k men nej pride, bom pa jest poročil ali pa gospod pecirkhauptman, je taka postava.“

Oče Tomaž mu seže v besedo: „Ta je pa lepa! ali boste tudi krščevali, pa spovedovali?“

Župan: „Spovdval? Neumnost! To je za stare babe — spovd mniham prepustim“.

Tomaž: „Menihe pa tudi preganjate, ravno kar so morali misijonarji iz Repenj“.

Župan: „Sej je prov. Keb jest bil cesar, bi pregnal vse mnihe. Vse frančakajnarje pa nune tud, iz celga Kranjskega — vsi ti ljudje samo lenobo pasejo! Čmu so nek?“

Možjé se spogledajo, in kakor bi ga bil kdo pičnil, kviško plane Piškov Janez ter pravi: „Župan, tako pa ne boste govorili vpricho nas,

Poslano.

Tužna domovina, ki nam je take sleparje rodila!

(Konec.)

Pa od vsega tega več ne ve ali vedeti neče. Pozabil je ta „konfusionsrath“ uže popolnoma, kako silno se je kremžil takrat, ko je poročal, da je pošten Hohenwart po perfidnih nemčurskih liberalcih izpodkopen i premagan, od ministerstva odstopiti moral. Možu, o katerem je nekdanj veselo i ponosno naznanjal, da je naš rojak (rojen v Ljubljani 12. feb. 1824), da je zmožen slovenskega, hrvatskega i češkega jezika, možu, kteremu je pred kratkim časom iz polnega grla slavo pel, da se je kot minister pošteno i nesebično trudil za zadovolitev avstrijskih narodov, možu, kterega je še pred tremi mesci v zvezde koval kot slavnega bivšega, a zaupljivo tudi bodočega ministerstva i čast i slavo pel tudi vsem častiteljem njegovim; temu možu i slavnemu rojaku našemu je zdaj z največo nesramnostjo na vsa usta očital, da je zaničevanja vreden, tuj, nemšk grof, i strašanski fevdalec, ne rdeče slovenske, ampak plave nemško-grofovske krvi, nam sovražnega nemškega srca i nemškega duha, ki po slovensko niti govoriti ne zna i nam Slovincem nobene pravice ne privošči, temveč nas kot nemško-fevdalni plemenitaš prezira i kot slovensko plebejsko kanalijo zaničljivo čez ramo pogleduje, da je torej zaničevanja vreden on, kakor tudi vsak Slovenec, ki se zanj poteza i mu pri volitvi državnih poslancev zaupanje skaže. Zastonj nam grof Hohenwart, ki se je kandidaturi na Češkem i Moravskem prav zato odpovedal, da bi od nas slovenskih rojakov svojih izvoljen bil, v svojem lastnoročnem pismu črno na belem objavlja i potrjuje, da je i hoče naš ostati; zastonj nam zagotavlja, da se silno motijo vsi oni, ki ga še dandanašnji sovražnikom Slovanov lažljivo prištevat i ne nahajo; zastonj nam zatrjuje, da je to le prazna domišljija, če kdo pravi, da ima dokaze v rokah, ki spričujejo, da je on (Hohenwart) za federalizem z avstrijsko grupo, ne pa za naš narodni program z zedinjeno Slovenijo; vse zastonj: sleparski, papirnati „Narod“ videl je tudi v tem, nam toliko dobrovoljnem pismu Hohewartu le kot nam sovražnega nemškega aristokrata i birokrata i strašanskega „Slovenenfresserja“ še hujšega od dr. Giskre, ki je bil tudi kot minister le zaničevanja vreden, češ, da nij za vredno spoznal, niti ene postave kranjskim Slovincem sankcionirati*), da je goriške Slovence

*) Če bi to tudi res bilo, ne smemo prezreti resnice, ktero je v tej stvari vrlj hrvatski list „Obzor“ objavil, rekoč: „Dobar vodja pripravljajuč i bijuč odličnu bitku, pušta pojedine krajeve zemlje puščati, pojedine oddjele vojske u stisku i sdvožno kreševu dospjeti; no svu silu skuplja na

hotel Lahom v pest dati ter jih s krivičnim volilnim redom še hujše tlačil, nego ustavaki sami*), i da je tabor na Gorenjskem prav po ustavaško „als ein Taborschwindel“ prepovedal**).

In tak slepar, ki je v nam Slovincem toliko prijaznem Hohenwartovem pismu — da bi volilce preslepil i jih še bolj zoper njega našuntal — vse ono našel, kar Hohenwart ravno v tem pismu kot hudobno i lažljivo natolcevanje od sebe odbija, tega pa nij videti hotel, kar nam ono pismo jasno i glasno svedoči, da namreč slavni grof Hohenwart, ki je strah i groza vsem krivičnim Nemcem i nemčurjem, je i hoče naša bramba ostati i za teptano pravo naše se boriti; tak slepar, ki nij hotel v svojo slepo trmo zaverjen nič slišati ni vedeti o tem, da po potu ščuvanja, narodnega razpora i ostudnega, ultranemškega liberalizma, kterega je on iz same gole častilakomnosti i maščevanja željnosti nastopil, narod naš v sramoto i gotovo pogubo vodi; taka nehvaležna, črna, lažljiva i sleparska duša drzne se sama sebe poštenega i nedolžnega delati, a meni, ki sem ga uže večkrat privatno i javno brez vspeha ljubeznjivo opominjal***) i na zadnje njegovej slepariji očitno na rep stopil, oponašati, da naj sleparja sam v sebi iščem! Nehoté mi pri tej priliki tisti tat na misel prihaja, ki je pri tatvini zasačen pobegnil i v teku, na druge ljudi kazaje, klical: tat! tat! primite ga! primite! — tako dolgo, da je res ljudi zmotil, se med nje pomešal i srečno svoje poštene pete i dolge prste odnesel.

Ako mi sedanji brutalno-surovi i gjusno-liberalni „Narod“ zbog tega, ker sem mu nekoliko resnice povedal, očita, da oznanovanci sv. vere, ljubezni i sprave dan denes brez psovnanj i neotesanosti več govoriti i pisati ne morejo, zdi mi se to tako, ko da bi imel on pravico drugim poštenim ljudem v obraz i zobe

najsgodniju, na osudnu točku. Pobjedi li tu v našem slučaju (na Češkem) pobjeda (zmaga) če zapasti sve odjele vojske, očistiti sve krajeve zemlje; toda trditve „Naroda“ nij resnična, ker je obče znana nemčurjem protivna postava kranjskega dež. zbora, ki je bila pod Hohenwartom precej potem sankcionirana, ko je bila od dež. zbora sklenena i na Dunaj odposlana.

*) To da bi „Narod“ ne vedel, da je bil tisti krivični volilni red le maslo goriškega narobe-Riegerja: črnega Črneta.

**) Ko da je „Narod“ uže čisto pozabil, da Hohenwart nij taborov prepovedaval, sicer ne bi bili mogli koroški Slovenci pod njegovim ministerstvom taborovati, ampak da so le gozdne zadeve, kakor je „Narod“ takrat sam poročal, krive bile, da tabor v Lescah nij bil dovoljen, ker so posamezne točke taborskega programa pod kazenski zakon spadale.

***) Odgovoril mi je s tem, da mi je nehal „Narod“ kot nekdanjemu sodelovalcu svojemu gratis pošiljati.

pljuvati, ti pa da bi se niti braniti, niti obrisati ne smeli. — Kar se pa konfuznosti i drugih psovok tiče, s kterimi me sedanji zagrizeni „Narod“ obklada, utegnem mu v kratkem postreči z obširno brošuro, v kterej bo našel natančen i nepristransk popis vzrokov pogubonosnega razpora našega i v tem popisu med drugim tudi obširen odgovor na vprašanje: kdo je konfuzen i kdo dosleden? — jaz ali „Sl. Narod“, ki je l. 1868, ko je izhajati začel, v svojem vabilu k naročbi obljubil glede cerkvenega vprašanja, ktero stoji izmed mnogih drugih Avstrijo pretresajočih vprašanj še vedno na prvem mestu, zvesto držati se tega-le programa: „Sl. Narod“ ne bo nikdar preziral, kako globoke korenine ima v našem narodu katolijska cerkev. Dobro nam je znano, za koliko blagega narodnega razvitka se imamo nji zahvaliti in koliko ga imamo še od nje pričakovati. Tedaj ne bodo našemu listu samo verske zadeve, dogme in bistvene cerkvene nazprave svete, kakor so celemu narodu, ampak poganjal so bode n. pr. tudi za to, da se neoskrunjeno ohrani cerkveno premoženje, da se ljudska šola ne loči od cerkve, da se oživlja bolj in bolj javno cerkveno življenje.“

Res se je skonca pošteno držal programa svojega, da je častil, kar je bilo časti i hvale vrednega i le to grajal, kar je grajo zares zaslužilo. Takrat sem bil tudi jaz njegov sodelovalec i zvest prijatelj. Toda sčasoma je, spustivši se iz gospodovanjaželjnosti v pogubonosni boj za prvakarstvo, da bi laglje svoj sebični namen dosegel i na duhovščino opirajoče se „stare“ popolnoma uničil, iz slovenskega poštenjaka v slovenskega hudobneža se prekuhal i kot tak „le v Domiceljovem svetem stanu sleparje iskaje“ začel je kar na enkrat v blato teptati vse ono, kar je malo poprej visoko častil i hvalil, ter — slep i gluhih za vse lepo opominovanje — jel je Slovence ščuvati zoper Slovence brate z nesramnostjo, ki je še „Tagblattovo“ nesramnost presegala. Od zvitih nemških i nemčurskih liberaluhov podpihovan i hvaljen je potem k njih največemu veselju, ne spoznavši, da jim se je kot gimpelj na nastavljeni mu limanice vsedel, celi čas le v najsrmatnejšem domačem razpору narodnega napredka iskal, dokler je s tem narodno našo stvar do strahovitega Sedana pripeljal, kterega smo pri poslednjih volitvah v največo škodo i sramoto slovenskega imena doživeli. — In kakor se je „Narod“ glede svojega lastnega programa figa-moža skazal, takega razodel se je tudi, kar se tiče Razlaga, Hohenwarta i. t. d.

Kar je včeraj hvalil i v zvezde koval, to je danes pobijal i v blato gazil, i ravno tako narobe, brez vsega, na kako spremembo opirajočega se razloga, toraj iz golega figamoštva in pa iz umazanih sebičnih namenov, seveda, skritih pod krilom narodine ideje i narodnega napredka, kteremu je ravno s tem sedanji strahoviti udarec pritisnil. — Uže iz tega je vsaj nekoliko razvidno, kako nekonfuzen, dosleden, stanoviten, značajan, zanes-

ne! Ali veste, kako neumnost ste zdaj-le izrekli? Čemu so nam samostani v deželi, pravite? Ali ste res tako nevedni? Očetje frančiškani v Ljubljani oskrbujejo veliko faro, ki šteje več ko 7000 duš — patri v Novomestu in Kamniku vodijo šole; ravno tako nune v Ljubljani in Loki — —“

Župan seže vme: „Prava reč!“

Janez: „Kaj? Prava reč? To je nič? Ravno zdaj imamo velike sitnosti za plačo učenikov; plačevali bomo že po kmetih, da nas bo glava bolela. Vsak učenik bo stal sosesko menda kakih 500 gl., in čez kaj let še več! Frančiškani in nune pa skoraj popolnoma zastonj učé. In da menihi pa nune otroke vsaj ravno tako dobro učé, če ne še boljše, tega ne boste tajili. Saj imate sami hčerko svojo v mestu pri nunah v šoli, in unkrat ste mi sami pravili, koliko se je že naučila. Ste rekli, da zna celó že na glasovir igrati, da zna že precej laško in francosko govoriti in kako vé vsa mesta, reke in dežele po svetu. Kazali ste mi lepo vezano kapo, ki vam jo je naredila za

god, kje pa se je vsega tega naučila, kaj? Ali ne v samostanu? In pravite: čemu so nam samostani? proč ž njimi!“

Župan, ves rudeč, odgovori: „Janez! Ti imaš dolg jezik. S teboj ni govort, ker nis študiral. Tolk ti pa vendar rečem: če tud kaj storé, jest ostanem pri svoji misli, samo lenobo pasejo po kloštarih!“

Tomaž: „Župan! to je pa vendar le preveč, da pravite, po samostanih lenobo pasejo. Saj vam je ravnokar povedal Janez, kaj delajo. Pa veste kaj, in ko bi tudi res samo lenobo pasli, kar pa ni res, bi pa nas kmete ta lenoba po samostanih vsaj nič ne stala. Zadnjič sem pa bral v neki knjižici, da je v našem cesarstvu samo oficirjev 15000 v pokoj djanih, brez različnih uradnikov, ki jih kakor častnike časih v najboljših letih, pri polnem zdravju in močeh denejo v pokoj. Vsi ti bi še lahko delali, pa so kar obsojeni k lenobi, in ta lenoba je draga! Teh 15000 častnikov v pokoji stane vsako leto neki 12 milijonov gl., in ti goldinarji gredo iz

naših žepov, iz davkov. Župan, kaj pa rečete k ti lenobi?“

Župan, ves togoten: „Tomaž, vi nič ne zastopte!“

Tomaž: „O že umem, že. Pa tudi to vem, da bi po našem cesarstvu vsaki dan neizrečeno veliko revežev stradalo, ko bi jih ne nasitili po samostanih. Ko pojdete v Ljubljano, pa pogledjte proti poldne, koliko siromakov sedi po stopnicah frančiškanskega samostana in po mostovžu in čaka kosila, za ktero mnihi ničesar ne dobé. K večemu, če jih kak ošaben berač še kolne, ali pa, da bi jih kak liberalac rad pognal iz dežele.“

Janez seže v besedo: „Župan, čakajte no; ali mi niste pred par leti enkrat pripovedovali, da ste takrat, ko ste v Ljubljani študirali, vsaki dan imeli opoldne in zvečer pri nunah vso hrano zastonj?“

Vsi kmetje: ha! ha! ha!

Župan, ko rak rudeč, kviško plane in zaropota: „Verfi — Bauern! Pojte se solit; z vami ni nič, ste preneumni.“ Z.

Ijiv i resnicoljuben je mladoslovenski „Narod“, ki kolosalno konfuznega figuroža v sebi ne vidi i le meni nedoslednost očita, ki, dasiravno sem od njega odstopil, odkar je, ko da bi znorel, svoj lastni program teptati začel, vendar še nisem i ne bodem vsled tega nikdar očitnih slabosti i napak „starih“ hvalil, ampak hvalil i grajal sem i bodem tu i tam, kar je zares hvale ali graje vrednega, če ne drugde, pa v nameravanej brošuri, kajti jaz mislim, da je vsaj zdaj skrajni čas, da bi vsi Slovenci spoznali i rekli: starih slabosti i mladih narosti — naj bo zadosti!

K sklepu le še to: Pri volitvah l. 1871 je „Narod“ Nemcem i Nemčurjem na Štajerskem očital, da se pri njih popolnoma pogrešajo one lepe lastnosti, s katerimi se tako radi bahajo, n. pr. zvestoba, resnicoljubje, pravičnost, poštenje itd., ker je pri volitvah povsod le nasprotje onih lepih lastnosti prevladajoče videl. „Nikdar nobena stranka, pisal je onda „Narod“, ob volitvah tako lažljivo, nepošteno i perfidno ne agitira, kakor nemškutar. Nij mu dovolj, da se plazi kot volk v jagnjetovej koži okolo neukega naroda i mu laže, da hočemo duhovne za gospodarje postaviti, davke povišati itd. itd. — perfidija gre dalje: laže se kmetom naravnost i vedoma, da hočemo desetino i tlako zopet uvesti, katero nam so bili v starem času edini Nemci v naše slovenske kraje zanesli. Kako nesramno je torej od nemškutarjev, ako nam Slovencem lažljivo očitavajo, da hočemo to ponoviti, kar nam so njih ljudje prinesli, i kar je zdaj odkupljeno i pokopano na veke. S takim pomočnikom laži, kakor je žuganje s tlako i desetino, dandenes ljudi zapeljavati je tako grdo, da bi se moralo to stigmatizirati ali s kajnovim znamenjem zaznamovati. Lopovstvo te taktike je toliko, da tisti, ki je tako brez vesti, da si kaj tacega upa, ne zasluži drugega, kot palico i batino.“

Tako ostro sodil je „Slov. Narod“ l. 1871 nemčurje, ki so s takimi lažmi Slovence strašili i slepili. Letos pa se je mladoslovenski „Narod“ uže sam do take perfidne, lopovske taktike povzdignil, da je svoje lastne neuke slovenske brate z žuganjem desetine i tlake zapeljal ter jih s tem zoper Hermana i Hohenwarta šuntal, da je poslednji na Notranjskem največ vsled tega propasti moral. Ako je uže sleparske nemčurje tako ostro sodil, kaj še le on zarad tolike perfidije i sleparije svoje zasluži?! Z obsodbo perfidnih nemčurjev si je tudi sam sebi sodbo podpisal, ki se glasi: Ad nihilum valet, nisi ut mittatur..... Zatorej sem rekel i še rečem:

Tužna domovina, ki nam je take sleparje rodila!

Pivčanin.

Politični pregled.

V Avstrijskih deželah.

Državni zbor na Dunaji se je začel 4. t. m. pod predsedstvom najstarejšega poslanca d'Elverta. Federalisti so imeli prej (3. t. m.) shod, pri katerem so se posvetovali, ali bi stopili v državni zbor, ali ne. Večina je bila za vstop, pa Čehi, Moravci i Predarlčani niso pritrdili sklepu i tako jih letos zopet ne bo v lesenjači. Drugi federalisti, tudi Slovenci, so vstopili i si izvolili s Hohenwartom vred svoje prostore v središču. Pričakuje se zdaj stolni nagovor cesarja.

Volitev Hohenwarta je tudi unkraj Litave spravila liste v sapo. Posebno piše „Peštanski Llojd“ dolg članek o njem, v katerem se bere: „Med volitvami, ktere so poklicale nasprotnike ustavoverne stranke v državno zbornico, pač res nobene ni večje važnosti od one nekdanjega cislajtanjskega ministerskega predsednika i stvarnika fundamentalnih člankov, grofa Karola Hohenwarta. Prijatelji i nasprotniki pripoznavajo daljni politični pomen te dogodbe. Grof Hohenwart že davno ne stoji več v sluhu le birokratično izurjenega moža, kterega je že iz svojega deželnega namestništva prinesel seboj

v najviše vodstvo notranjih avstrijskih zadev. Njegove parlamentarične lastnosti se jamejo bolj i bolj po pravici pripoznavati. Njegova naglost v odgovoru, njegova spretnost v govorjenji, pred vsem pa neprestrašljiva mirnost, katero je postavljaj nasproti najhujšim napadom, vse to je v ljubem ali neljubem spominu. Grof Hohenwart pritiska s polno težo politične sposobnosti.“

Vnanje države.

Francosko. Kakor poročajo najnovejše vésti, je sklenil zbor konservativcev, podaljšati Mak-Mahonu vladarstvo za neodločen čas.

Srbski knez je, vrnivši se iz Dunaja, razpustil svoje ministerstvo. Novi ministerski predsednik je zdaj Marinović. Knez je bil v Belgradu navdušeno sprejet.

Na Turškem so zdaj homatije z avstrijsko vlado končane s tem, da je sultan odstavil poveljnike v Bosniji, Gradiški i Banjaluki ter jih namestil z drugimi, o kterih se misli, da ne bodo dajali vzrokov avstrijski vladi, da bi se morala zopet potegniti za tlačene i preganjane slovanske kristijane. Begunom, ki so se podali na avstrijsko zemljo, je dovoljeno, vrniti se, ako se po avstrijskem konsulatu v Carigradu oglasijo in če so pobegnili le iz političnih vzrokov.

Na Bavarskem se je obrnilo več škofov do kralja s prošnjo, da bi se ustavilo ostro postopanje proti samostanom, ker so po državni postavi dovoljeni. Kaj je kralj odgovoril, še ni znano.

Dopisi.

Iz slov. Goric, 4. nov. ☉ Volitev je konec, i prilično je, spregovoriti o njih nekatere besede. Ni treba ugibati ali se pričakati več, kdo bo zmagovalc, nemčur, mladi ali stari Slovenec, — kajti — dela govorijo. Ako vzamemo v roke „Narodove“, „Tagespoštine“ ali „Gospodarjeve“ številke, ktere so izšle med 1. i 20. oktobrom, kot glasila treh strank, vidimo, da resnice nikdo ni bolj prikrival od „Narodovcev“ i se tedaj nikdo ni hujše ukanil od njih. Celó nemčurji so v „Tagespošti“ ne le spodobniše pisali, ampak tudi gotovejše računili. „Narodovec“ klicali so, da je velika večina kmečkega ljudstva v njihovem taboru, vzlasti, da bota gotovo izvoljena Vošnjak i Ploj, — a kaj se zgodi? Prvi pri vsem strastnem agitovanju i hujskanju volilcev vlovi le 87 glasov, da-si je bilo v vsem 298 oddanih! Tedaj še tretjina volilcev ni stala za njim! A kandidatu konservativne stranke manjkalo je do zmage i polovice le osem glasov! Kdo je tedaj pošteno računil, i kdo je svet sleparil? 142 za Kosarja — i le 87 za Vošnjaka. Ni to sramoten „švindl“, ki bi se pri resnobnih politikarjih ne smel nahajati?

Pa — gospod Vošnjak je „zmagal, slavno, sijajno zmagal“, — tako nam kažejo razni telegrami, računil je tedaj dobro! Zakri mili svoj obraz, mati Slovenija; oni, ki se imenuje prvega tvojega sina, zmagal je nad narodnjakom poštenega imena s pomočjo zaslepljenih izdajalcev tvojih, s pomočjo zagriženih renegeatov, kteri se svoje slovenske krvi sramujejo, vse, kar je Slovencu dražega i svetega, psujejo i teptajo, kterih najgorše hrepenenje gre po tem, izbrisati izmed narodov Slovencev ime i nas pognati v žrelo nenasitljive Germanije. Žaluj domovina, ki še take sramote nisi doživela, da bi storil zvezo „prvak pravih rodoljubov“ z nemčurji, najhujšimi sovražniki!!

Vodnik, Preširen i Toman, se ne obračate v grobu pri taki prigodbi? Naša i vsakega Slovenca beseda pak je: Tisto uro, katero se je dal dr. Vošnjak voliti po nemčurjih, zatajil je vso svojo preteklost, zapustil je narodni tabor! Ako on mandat, ki ga mu niso dali pošteni Slovenci, obdrži, položen je na stran odpadnika Dežmana med mrtve, to je, zgubil je pri našem narodu vso ceno i zaupanje; naj piše, kriči ali bobna, kar mu drago, za Slovenijo ne živi več!

To niso le naše misli, razodevali so nam jih tudi Čehi i federalistični Nemci. Kako se bo upal dr. Vošnjak v državni zbor? Vsak drug poslanec pozna i vé, kaj tirjajo njegovi volilci, mogoče mu je, za nje govoriti i delovati kako pa se bo ravnal dr. Vošnjak? Ako povzdigne besedo za enakopravnost Slovencev, ako zahteva to i uno, kar je po svojih časnikih i po zborih stokrat obljubil, dobi nezaupnic brez števila od svojih volilcev nemčurjev, ako pa se potegne za nemčurje, popadejo ga narodnjaki. Enim bo moral govoriti za zedinjeno Slovenijo, drugim za zedinjeno Germanijo itd. Plavati mu bo vedno med Scilo i Karibdo, služiti mu bo dvema gospodom, kar je nemogoče. I tako bo dr. Vošnjak s svojo zastavo „vse za omiko i svobodo“ res pravo čudo med slovanskimi poslanci, služil svetu le v posmeh, i domovini v sramoto! Da pa ne čenčamo mi prazno, razvidi vsak iz „Tagespošte“ i družih časnikov, v kterih stavijo Vošnjakovi volilci nemčurji svoja zahtevanja i vprašanja do njega. Zares milovanja vreden zgubljen mož! — (Kon. prih.)

Iz Roža na Koroškem. (Nekaj o volitvah.) Kdo bi si bil v misel vzel, da bo naš kandidat Ferd. Vigele v Belaku propadel! Da mu Nemci iz Belaškega i Št. Paternijskega okraja ne dajo glasú, to smo vedeli. Nemci Slovencev ne morejo, Nemeč mora gospod, Slovenec pa hlapec biti. Čuda, čuda, da si nemški duhovniki ne prizadevajo, to grdo narodno prevzetnost iztrebiti ljudstvu! Reči žalibog moramo, da ji večidel le prilivajo i jo še množijo. To ni kršanski, še manj pa katoliški duh. Od Nemcev torej nismo pričakovali nobene podpore. Da pa nas bodo Slovenci zapustili, da bodo naši krvni bratje, ki z nami vred nosijo težko butaro tujega jezika, da bodo ti z našimi nasprotniki glasovali, tega se pa res nismo nadjali. Slovenci iz Žabniške, Strajavaške, Smereške, Štebenške, Podroveljske, Vrbske, Rožiške, Bistriške, Št. Janjske, Medbrovnske i Selske i Nemci Trbiške občine so stali kot sine skale i volili enoglasno našega kandidata. Slava, slava jim!

Odpadli so volilci iz Ziljske, Št. Marješke i Lipolovaške občine. Naj jih bo po pravici sram, da so se za neke sladke obljube i grde laži vsedli na liberalne limanice i glasovali svojim sorodnim bratom nasproti. Slovenci, ne pozabite nikoli teh volilnih mož i zapišite si njih izdajavstvo za ušesa pri prihodnjih volitvah. Ravno letos se bodo vnovič volili po vsi deželi občinski odborniki, svetovalci i župani; poiščite si poštenih i zanesljivih mož; pri volitvah za državni zbor ste imeli lepo priložnost, spoznati jih. Prav i pametno pa bode, ako gg. duhovniki svoje farmane pri ti imenitni volitvi podpirajo. To se je pri direktnih volitvah jasno spričalo, da, kjer je duhovnik na pravem mestu i stori svojo dolžnost, da tam so volitve veselo i srečno izšle. Zatorej pomagajte, gospodje duhovniki!

Iz Podjunske doline na Koroškem. (O volitvah) moram vsaj nekej sporočiti. Naš volilni kraj se je dobro obnašal. Kandidat naš,

gospod And. Einšpieler, je dobil 66 glasov, nasprotnik njegov pa 40. Posebno možko in vse hvale vredno so se obnašali volilci Doberle-vaške občine. Ta velika občina voli 16 volilnih mož in dvakrat so morali volilci iz daljnih krajev priti volit. Liberalci so bili prvo volitev podrli, akoravno niso imeli nobenega postavnega vzroka. Vse se je čudilo, da jim je volilni komisar to dovolil in novo volitev napovedal. Pa tudi k drugi volitvi so prišli vsi naši volilci in volili so spet svojih 16 mož. Volitev je šla od 9 predpoldnem do polnoči. Hvala in slava takim korenjakom! Nepremakljivo na našo stran so stali že od nekdanj slavno znani volilni možje iz Črnega, Bistrice, Blata, Dobrlevasi, Št. Kacijana, Galicije; pridobili smo Libučce, Belo, Grebinj. Da je pa vendar nekaj Slovencev za tujega Nemca glasovalo, imajo Prevaličanje na vesti.

V tej veliki občini se volijo vselej fužinarji iz ž njimi zvezani kmetje; toraj Slovencev že od nekdanj nasprotujejo. Pa govori se po celi dolini, da pri volitvah v Prevaljah ni šlo po postavi. Župan Ullmann, ki ne mara ne Slovencev ne duhovnikov, je imenik volilcev tako napravil, da je vse kmete iz Št. Danijelske in Strajnske fare iz tega imenika izbrisal in ob volilno pravico djal. In kako je neki to napravil! Društvo „Union“, ki je posestnik Prevaljskih fužin, spada v vrsto velikih posestnikov, ki posebej volijo in po postavi drugod ne smejo voliti. Vendar je Ullmann to društvo „Union“ v imenik Prevaljskih volilcev vzel, pa ne kot volilca, ampak samo davek, ki ga „Union“ plačuje. Ta pa znaša okoli 9—10.000 gold. in tako spolnuje „Union“ sama celi prvi volilni oddelek. Po tem ravnanju je veliko kmetov, ki so vselej volili, prišlo iz drugega oddelka v tretjega, kateri nima pravice voliti. Ali je to postavno? To ni mogoče in prav bi storili Prevaljski občani, ako bi se zoper tako krivico pritožili. Ne samo, da Prevaljski volilni možje vselej na nemško plat vlečejo, tudi še druge nemškutarje lovijo in naše Slovence begajo. Ako se bojo volitve v Prevaljah po postavi vršile, izpadle bojo gotovo v slovenskem duhu in volitev v Velikovcu bo vselej slovenska, slovenski kandidat bo skoraj enoglasno izvoljen. Zatoraj le napravite pritožbo vi Št. Danijeljčani in Strajnjčani!

Domače stvari.

(Umrlo) je v Ljubljani meseca oktobra 56 oseb, 33 možkega in 23 ženskega spola.

(Odlikovanje.) Gosp. dr. Costa je prejel papežev častni Gregorjev red, kar je „Nar.“ in „Tagblatt“ tako razkačilo, da sta jeze vsa zelena.

(Tiskovne pravde), katero smo v zadnjem listu naznanili, ni bilo, ker je „Narod“ vse preklical, kar je nekdanj o Sodražkem županu gosp. Lovšinu pisal. Taki so ti liberalni listi! Najprej obrekujejo še čisto privatne ljudi, potem pa, če pridejo v zadrege zaradi take svobodoljubnosti, prosijo kleče razžaljenca odpuščenja in mu radi plačajo stroške. To se je „Narodu“ že dvakrat pripetilo. In pri vsem tem pravi, da ne laže in ne obrekuje in njegovi patroni se prevzetno bahajo: „Mi smo mi!“ — Da, vi ste vi, pa kaki! Tako je že nekdanj rekel pater Greuter?

(Slovensko gledališče.) V soboto 1. t. m. se je igralo: „Mlinar in njegova hči“. Predstavo in igralce moramo sploh le hvaliti, a grajati moramo galerijo, ktera še celó v žalostnih igrah za-se najde gradiva za smeh; ta večer se je prav nemirno, skoro bi rekli, nespodobno

obnašala. Pri sedežih v partérji bil je pred in deloma tudi med igro nemir, zakrivljen po tisti ženski, ki sedeže odkazuje, in sicer zato, ker ne ume besedice slovenske. Bi se to ne dalo pri slovenskih predstavah predrugačiti? — Hiša je bila polna, zlasti v partérji in na galeriji.

(„Narod“) je bil v srce zadet po naši zadnji opombi, ki se tiče ravnanja z denarjem, nabranim za Tomšičev spominj. Toda mi dobro vemo, da je ta denar se nabiral po „Narodovi“ administraciji in da ga danes lep znesek manjka. Izgovor, da je naložen v dolžnem pismu, ne velja, posebno ne, če za tako dolžno pismo nihče ne dá groša. Kako se ravna s kapitalom delničarjev „Narodne tiskarne“, to se najbolje vidi iz tega, da se še dozdej ni zložila biljanca in ne sklical občni zbor. Zakaj se ne skliče, ako je vse v tako lepem redu?

(Previligrani) „Narod“ je nanašal cele kupe blata skoz dolgo časa na grofa Hohenwarta iz Notranjskega. Hohenwart je možko omenil v svoji zahvali do Gorenjcev, da za zaničljivo ščuvanje se on ne méni po pogovoru: „Ne zmeni se zanje — poglej jih in idi memo.“ Dopisnik iz Notranjskega v „Narodu“ pa je to tako zavil: da Hohenwart „mimo ide s svojim zaničevanjem“, in pritožuje se, da jih je Hohenwart „insultiral“. Očitno je, da Hohenwart ne govori sploh o Notranjcih, temuč le pravi, da se „za ščuvance ne zmeni“, toda ravno blatariji so kaj občutljivi ljudje za svojo lastno osebo. Še pogledati jih ne smeš, ko so te z nesnago očofali. Pogovor pravi: „Saj še mačka škofa pogleda!“ —

Razne novice.

(Goljufije.) Iz Marenberga na Štajarskem se nam piše: Pred desetimi leti se je v naši davkariji zgodila velika goljufija za bivšega dačnega nadzornika Picharta, ki je več tisoč vplačanega desetega denarja pograbil, kar je še le zdaj na svetlo prišlo. Ubogi kmetje niso dobili pravega potrdila za plačani denar ter morajo zdaj še enkrat plačati. To je britko! Rekurirali so nekteri že do ministerstva, a brez uspeha. Zdaj so nekteri zopet prosili pri svitlem cesarju za pomiloščenje; upamo, da bodo uslišani. — V Vozenici na Štajarskem je neki Rothschild & Co. iz Dunaja nekatere akcije spečal; a zdaj je pobegnil v Ameriko; ogoljufani pa naj gledajo, če kaj dobijo! Zato varujte se sleparjev, krščenih in nekrščenih!

(Pogorel) je 15. okt. v Dragomljah, Kamniškega okraja, mlin Petra Emiha s poslopji in vsem vred, kar je bilo v njih, tudi 1 kobila in 1 krava. Škoda znese okoli 20.000 gld.; pogorelec je bil zavarovan pri nekem tržaškem zavarovalnem društvu. Vzrok požara še ni znan. — V Grmu, Litjiskega okraja, je tresčilo 26. okt. v pohištvo Kozlevčerjevo in pogoreli so hlevi, pod, šupa, žito in klaja. Škoda znese 5672 gld. Nesrečnež ni bil zavarovan. Da bi take nesreče vendar pripravile posestnike do tega, da bi se vsak zavaroval!

Srečkanje

obligacij kranjske zemljiščne odveze 31. oktobra 1873. 1. s kuponi po 50 gold. št. 159; — s kuponi po 100 gold. št. 103, 121, 185, 240, 288, 305, 330, 408, 731, 921, 1120, 1124, 1181, 1299, 1344, 1432, 1498, 1597, 1821, 1950, 2066, 2130, 2159, 2616, 2739, 2952; s kuponi po 500 gold. št. 102, 270, 419, 507, 516, 579, 594, 673, 721, 744, 752, 772; — s kuponi po 1000 gold. št. 1, 101, 571, 582, 599, 689, 711, 718, 813, 869, 1062, 1117, 1346, 1450, 1773, 1841, 1844, 1913, 1915, 1957, 1970, 2081, 2204, 2288, 2388, 2487, 2520, 2602, 2606, 2616, 2617, 3659, 2707, 2803, 2823; — s kuponi po 5000 gold. št. 14, 110, 286, 378, 422, 456,

580; — L. A. št. 644 za 5500 gold., št. 800 za 2040 gold., št. 802 za 300 gold., št. 1509 za 50 gold., št. 1572 za 1400 gold., št. 1727 za 11560 gold., št. 1734 za 100 gold.; — s kuponi po 5000 gold. št. 47 z delničnim zneskom 400 gold.

Umrlí so:

od 25. okt. do 1. novembra.

Alojz Peterca, čevljarski otrok, 6 mes., za vnetjem oprsne mreže. — Jak. Zupančič, delavec, 27 l., za srčno boleznijo. — Ant. Strus, delavec, 35 l., in g. Mih. Gersthof, železniški uradnik iz Udine, 48 l., oba za pljučno sušico. — Hel. Plohan, nakladavski otrok, 1 1/2 l., za otročjakom. — Marija Jeras, delavka, 23 l., za pljuč. sušico. — Emil Sežun, nadzornik „Ankera“, 22 l., se je ustrelil. — Ana Kne, prebivalska hči, 13 l., za sušico. — Franc Laboda, otrok železniškega delavca, 5 tednov in Ivana Zegatin, gostilničarski otrok, 6 tednov, oba za otročjakom. — Marija Kastelic, prebivalka, 63 l., za možg. mrtvodom. — Jak. Žnidar, delavec, 48 l., za možg. otokom. — Marija Selan, kuharica, 42 l., za vnetjem hrbtnega mozga. — Karl pl. Vichtel, penz. okrožni tajnik, 69 l., za mrtvodom.

Telegrafične denarne cene

5. novembra.

Papirna renta 68.85. — Srebrna renta 73.40. — 1860letno državno posojilo 101.25. — Bankine akcije 942. — Kreditne akcije 216.25. — London 114.—. — Srebro 108.60. — Ces. kr. cekini —.—. — Napoleonsd'or —.—.

Denarstvene cene.

	Državni fondí.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta		68.75	69.10
5% renta v srebru		73.60	73.70
Srečke (lozi) 1854. l.		89.—	90.—
„ „ 1860. l. celi.		101.50	102.—
„ „ 1860. l. pol.		105.—	106.—
Premijski listi 1864. l.		134.50	135.—
Zemljiščne odveznice.			
Štajarske po 5%		89.50	90.50
Kranjske, koroske in primorske po 5%		89.50	90.50
Ogerske po 5%		75.—	75.75
Hrvaške in slavonske po 5%		74.—	74.50
Sedmogradske po 5%		73.—	73.50
Delnice (akcije).			
Nacionalne banke		950.—	960.—
Unionske banke		86.50	87.—
Kreditne akcije		215.50	216.—
Nižoavstr. eskomptne družbe		880.—	890.—
Anglo-avstr. banke		144.50	145.—
Srečke (lozi).			
Kreditice po 100 gld. a. v.		163.50	164.—
Trižaške „ 100 „ k. d.		—	—
„ 50 „ „ „		56.—	57.—
Budenske „ 40 gld. a. v.		23.50	24.—
Salmove „ 40 „ „ „		34.—	35.—
Falfi-jeve „ 40 „ „ „		23.—	23.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „		31.50	32.—
St. Genois „ 40 „ „ „		23.50	24.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „		22.50	23.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „		24.50	25.—
Srebro in zlato.			
Ces. cekini		5.41	5.42
Napoleonsd'or		9.08	9.09
Srebro		107.50	107.60

Tržna cena preteklega tedna	v Ljubljani	v Kranji	v Novomestu	v Trzinu	v Celju
Pšenice mernik	4.05		3.35		3.80
Rži „	2.70		2.70		2.25
Ječmena „	2.—		2.—		2.—
Ovsa „	1.07		0.80		1.20
Turšice (koruze) „	2.30		2.20		2.50
Ajde „	2.11		—		2.20
Prosa „	2.—		2.05		2.—
Soršice „	3.—		2.85		1.—
Krompirja (koruna) „	0.95		2.85		—
Leče „	2.85		3.—		—
Fižola „	3.25		0.50		—
Masla funt	0.52		0.34		—
Slanine (špeha) „	0.38		—		0.40
Sena cent	0.90		—		—
Jaje po 4 za 10 kr.					

G. Lercher,

bukvar v Ljubljani, želi kupiti:

I Biblia sacra veteris et novi Testamenti, slavo- Carniolana ed. et translata per G. Japel et Bl. Kumerdey 11 vol.

Kdor hoče omenjeno delo prodati, naj se pisмено obrne do g. Lercherja, in naj mu ob enem ceno naznani. (5—2)

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.